

Kauppa- ja teollisuusministeriö
Elinkeino-osasto / Yritysoikeusryhmä
Minna Tukiainen

4.3.2003

YHTEISÖPATENTTI / KILPAILUKYKYNEUVOSTON TULOKSET 3.3.2003

Yhteisöpatenttineuvotteluissa saavutettiin eilen huomattava edistysaskel kun neuvosto pääsi sopuun yhteisestä poliittisesta lähestymistavasta. Sopimus pohjautuu Kreikan 28.2.2003 lähettämään ehdotukseen, joka eroaa aikaisemmista ehdotuksista lähinnä siinä, että se perustuu tuomioistuinjärjestelmän osalta siirtymäajan jälkeen täysin keskitettyyn järjestelmään. Viime aikojen käänteet neuvotteluissa ovat olleet todella nopeita ja muutos tuomioistuinjärjestelmässä (siis muutos hajautetusta mallista keskitettyyn) perustuu pitkälti Saksan viime hetken kannan muutokseen, jonka takana on saksalaisen teollisuuden toive keskitetyimmästä tuomioistuinjärjestelmästä.

Muilta osin eilinen päätös ei merkittävältä osin poikkea jo aikaisemmin sovitusta. Kieli- ja kustannusregiimit sekä kansallisten virastojen rooli ovat pysyneet suunnilleen samanlaisena kuin mistä sovittiin jo viime toukokuussa sisämarkkinaneuvostossa.

Kreikan ehdotuksen pohjalta asia on ollut esillä 28.2. ministerivaliokunnassa sekä suuressa valiokunnassa.

Yhteisöpatenttineuvotteluja tullaan jatkamaan neuvoston patentti- ja tuomioistuintyöryhmissä kevään aikana. Epäviralliset arviot siitä, milloin yhteisöpatentin hakeminen on mahdollista ovat liikkuneet kolmesta neljään vuoteen. Sopimus asetustekstistä saavutettaneen vuoden kuluessa.

Alla eilen sovitusta pääkohdat.

Tuomioistuinjärjestelmä

Siirtymäajan jälkeen perustetaan Luxemburgiin yhteisöpatenttituomioistuin (Community Patent Court), jonka päätöksistä voidaan valittaa yhteisön ensimmäisen asteen tuomioistuimeen. Tuomioistuimella on yksinomainen tuomiovalta loukkaus- ja mitätöinti yms. kanteissa. Tuomioistuin ei sisällä aluejaostoja eli lähtökohtaisesti kaikki käsittely tapahtuu Luxemburgissa, mutta tuomioistuin voi pitää suullisia käsittelyjä muuallakin.

Siirtymäaika on enintään vuoteen 2010 saakka. Tähän saakka jokainen jäsenvaltio voi nimetä rajallisen määrän nykyisiä kansallisia tuomioistuimia käsittelemään yhteisöpatenttiriitoja. Uusi patenttituomioistuin perustetaan siten viimeistään vuonna 2010.

Patenttituomioistuinten tuomarien määrä on jätetty avoimeksi. Tuomarit nimetään neuvoston yksimielisellä päätöksellä. Tuomareilta edellytetään vahvaa patenttialan kokemusta sekä kielitaitoa. Tuomareita avustavat tekniset asiantuntijat.

Prosessikielenä on lähtökohtaisesti vastaajan kotipaikan virallinen kieli (vastaajan valitsema, jos on useita virallisia kieliä). Osapuolten pyynnöstä ja tuomioistuimen suostumuksella myös muu yhteisökieli voidaan valita prosessikieleksi. Tuomioistuin voi kuulla todistajia ja osapuolia muullakin kuin prosessikielellä.

Kielijärjestely sekä kustannukset

Kielijärjestely on patentin myöntämiseen saakka sama kuin eurooppapatentissa. Tämän mukaisesti hakijan tulee esittää hakemus jollakin EPO-kielistä (englanti, saksa tai ranska) ja patentin myöntämishetkellä hakijan tulee lisäksi esittää vaatimukset kahdella muulla EPO-kielillä.

Parannuksena eurooppapatenttijärjestelmään yhteisöpatentin hakija voi tehdä hakemuksen omalla kielellään (yhteisökieli) ja käännös EPO-kielille tehdään järjestelmän kustannuksella.

Erityisesti oikeusvarmuuden takia hakijan tulee kuitenkin lisäksi toimittaa patentin myöntämishetkellä käännökset vaatimuksista kaikilla yhteisökielillä. Kilpailukykyneuvosto antoi kuitenkin julkilausuman, jossa todetaan, että patentti on kuitenkin pätevä vaikka käännöksiä ei toimiteta välittömästi patentin myöntämishetkellä, vaan ne voidaan toimittaa kohtuullisen ajan (max. 2 vuotta) kuluessa myöntämisestä. Käännökset toimitetaan Euroopan Patenttivarastoon (EPO) ja kääntäminen tapahtuu hakijan kustannuksella.

Yhteisöpatentin vuosimaksujen suuruutta ei ole vielä päätetty, mutta on sovittu, etteivät ne saa olla suurempia kuin keskimääräisen eurooppapatentin. Prosessimaksut ovat samat riippumatta, missä patenttihakemus on jätetty ja mikä taho suorittaa uutuustutkimuksen.

Kansallisten patenttivarastojen rooli

Patentoitavuustutkimuksen suorittaa ja yhteisöpatentin myöntää ainoastaan EPO, mutta myös kansallisilla virastoilla on tärkeä rooli yhteisöpatentin käsittelyssä. Ne ottavat vastaan hakemuksia, jakavat patenttitietoutta ja neuvovat hakijoita. Lisäksi ne voivat tietyin edellytyksin tehdä uutuustutkimuksia.

Patenttihakemukset voidaan jättää kansallisiin virastoihin niiden omalla työkielellä. Hakijat voivat kuitenkin jättää hakemuksen myös suoraan EPO:lle. Ne voivat myös pyytää, että hakemukset käsittelee yksin EPO.

Ne kansalliset patenttivarastot, joiden kielenä ei ole mikään EPO-kielistä, voivat suorittaa hakijan pyynnöstä uutuustutkimuksia niiden omalla kielellä. EPO-kielisten maiden virastot voivat suorittaa tutkimuksia, mikäli niillä on kokemusta yhteistyöstä EPO:n kanssa ja se on tarpeen kriittisen massan säilyttämiseksi. Yhteistyö EPO:n ja kansallisten virastojen välillä perustuu yhteistyösopimuksiin, jotka sisältävät laatukriteereitä.

Tarkasteluklausuuli

Viiden vuoden kuluttua ensimmäisen yhteisöpatentin myöntämisestä komissio esittää neuvostolle raportin yhteisöpatenttijärjestelmän toiminnasta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia järjestelmän parantamiseksi.